VVD Waterland

CDA Waterland

WN Waterland Natuurlijk

3 oktober 2026

Begrotingsvoorstel 2027-2030

Eerder presenteerden wij, de fracties van VVD Waterland, CDA Waterland en WaterlandNatuurlijk, de financiële paragraaf bij het coalitieakkoord *Realistisch vooruit*. Hierin lieten we per afspraak uit het coalitieakkoord zien wat de financiële gevolgen zijn voor de jaren 2027 tot en met 2030. De financiële tabel van deze paragraaf vindt u op de volgende drie pagina's. Bij afspraken die binnen de bestaande formatie en financiële kaders passen, staat € 0 opgenomen. Bij andere afspraken zijn de bedragen gebaseerd op de keuze die we bij het sluiten van het coalitieakkoord hebben gemaakt. Waar een concreet uitgangspunt of een berekening aan een bedrag ten grondslag ligt, is deze in het eerdere document nader toegelicht.

Duidelijk is dat de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord niet gratis zijn. De kosten schommelen meerjarig tussen de € 1,15 en € 1,35 miljoen. De coalitie is verantwoordelijk voor het coalitieakkoord en voor de keuzes die nodig zijn om dit akkoord financieel verantwoord uit te voeren. In dit document doen wij een voorstel voor de invulling van deze keuzes. Uitgangspunt daarbij is dat Waterland een financieel gezonde en leefbare gemeente is. Een sluitende meerjarenbegroting is daarbij cruciaal.

Financiële vertaling coalitieakkoord

	Bedragen in euro's	2027	2028	2029	2030
	Bestuurscultuur				
1	Ten minste jaarlijks bespreken van de heersende cultuur met raad, college en ambtelijke top	0	0	0	0
2	Periodiek coalitieoverleg	0	0	0	0
3	Verbeteren actieve informatievoorziening raad	0	0	0	0
4	Meer inwonergerichte dienstverlening: bereikbaar, begrijppelijk en oplossingsgericht	0	0	0	0
	Sociaal domein				
5	Uitgangspunt sociaal domein: huidige beleid voortzetten voor huidige budget	0	0	0	0
6	Integratie financiële administratie van het sociaal domein				
7	Bij uitvoering sociaal domein kijken naar effectiviteit, efficiency, etc. en daarover te rapporteren aan de raad	98.400	98.400	98.400	98.400
8	Participatiewet: meer tegenprestaties vragen (in de toekomst: meer maatschappelijke participatie)				
	Sociaal domein: voorzieningen				
9	Evaluatie bestuurlijk convenant kernraden	0	0	0	0
10	Onderzoek naar de wenselijkheid van een kernregisseur	23.000	23.000	23.000	23.000
11	Voorstellen naar raad hoe de kernen beter bediend kunnen worden				
12	Versterking dorpshuizen	50.000	50.000	50.000	50.000
13	Ontmoetingsplekken 12-18 jarigen	0	0	0	0
	Sociaal domein: onderwijs				
14	IHP voortvarend ter hand nemen	0	0	82.000	81.200
15	Behoud BNC en stimuleren van uitbreiding met HAVO/VWO-bovenbouw	0	64.800	63.840	54.240
	Sociaal domein: sport				
16	Actieve steun voor sportverenigingen: in sportaccommodaties en bredere maatschappelijke functie	20.000	20.000	20.000	20.000
17	Concrete stappen toekomstbestendigheid Sportpark Markgouw	50.000	0	132.000	131.488
18	Behoud zwembad	25.000	0	0	132.000
19	Verdere uitvoering sportbeleid i.s.m. Adviesraad Sport en Bewegen	0	0	0	0
20	Sporthal Monnickendam: sloop Marijkehal	0	150.000	0	0
21	Sporthal Monnickendam: verhoging krediet	0	0	98.646	97.684
	Fysiek domein				
22	Groenbeheer: hogere prioriteit voor veiligheid en verzorgde uitstraling dan biodiversiteit	100.000	100.000	100.000	100.000
23	Betere verzorging openbare ruimte (bijvoorbeeld aanpak graffiti)	10.000	10.000	10.000	10.000
24	Onderhoud begraafplaatsen	50.000	50.000	50.000	50.000

	Bedragen in euro's	2027	2028	2029	2030
	Fysiek domein: landschap, natuur en buitengebied				
25	Geen windmolens (zeker niet in open polderlandschap)	0	0	0	0
26	RES-opave: grootschalige energieopwekking buiten Waterland	0	0	0	0
27	Geen zonne-akkers	0	0	0	0
28	In gesprek gaan met agrariërs over toekomstperspectief	0	0	0	0
	Fysiek domeim: duurzaamheid en energietransitie				
29	Rekening van de energietransitie niet bij gewone Waterlanders	0	0	0	0
30	Ondersteuning van inwoners allereerst bij woningisolatie en daarna bij overige verduurzaming (altijd op vrijwillige basis)	0	0	0	0
31	Duurzaamheidsfonds blijft beschikbaar, met focus op isolatie als de meest effectieve en direct rendabele maatregel	0	220.000	0	0
32	Onder omstandigheden nieuwbouwwoningen op gas aansluiten (bijvoorbeeld vanwege netcongestie)	0	0	0	0
33	Verduurzamen voor inwoners vergemakkelijken, bijvoorbeeld door SMP (soortenmanagementplan)	300.000	0	0	0
34	Kerstboomverbranding in Broek in Waterland blijft behouden	0	0	0	0
35	Klimaatadaptatie: vergroenen openbare ruimte en verbeteren waterhuishouding	0	0	0	0
36	Binnen een jaar voorstel naar raad met herziening afvalbeleid met optie voor nascheiding PMD	0	0	0	0
	Fysiek domein: wonen				
37	Realistisch woningbouwprogramma eind 2026 naar de raad (met focus en prioritering)	0	0	0	0
38	Haalbaarheid onderzoeken van locaties Wagengouw-Oost en Ilpendam-Noord	0	0	0	0
39	Tweede kans voor plan-Ilpenstein	0	0	0	0
40	Stimuleren van alternatieve woonvormen die wonen en zorg combineren	0	0	0	0
41	Eenvoudiger maken van mantelzorgwoningen op eigen terrein	0	0	0	0
42	Uitvoeren van de Woonzorgvisie	104.545	104.545	104.545	104.545
43	Waar mogelijk als gemeente actief handelen voor de huisartsenzorg	0	0	0	0
44	Voortzetting opvang asielzoekers in hotel Van der Valk (en anders elders in de regio)	0	0	0	0
45	Binnen een half jaar naar raad beter inzicht in de toewijzing van sociale huurwoningen door Woonmatch	0	0	0	0
46	Alternatieven presenteren voor de huisvesting van statushouders anders dan via de voorrangsregeling van sociale huurwoningen	0	0	0	0
	Fysiek domein: ondernemerschap, economie en toerisme				
47	Regeldruk voor ondernemers verminderen	0	0	0	0
48	Bedrijfsverzamelgebouw Katwoude realiseren (rekening houdend met de eventuele uitbreiding van de gemeentewerf)	0	0	0	0
49	Actief aanpakken van massatoerisme op Marken	45.000	45.000	45.000	45.000
50	Exploitatievorm van de gemeentelijke haven van Monnickendam bepalen	50.000	0	0	0
51	Investeren in de gemeentelijke haven van Monnickendam	0	0	24.667	24.400
52	Huuropzegging Haringburgwal terugdraaien	0	0	0	0

	Bedragen in euro's	2027	2028	2029	2030
	Fysiek domein: parkeren				
53	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: blauwe strepen verwijderen				
54	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: geldigheidsduur ontheffingen naar 5 jaar				
55	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: parkeerplaatsen toevoegen	135.000	0	0	0
56	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: op sommige plaatsen langsparkeren/fileparkeren vervangen door schuinparkeren				
57	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: waar langsparkeren/fileparkeren geldt verwijderen witte tussensteentjes				
58	Overige kernen: parkeerknelpunten en parkeeroverlast oplossen	73.000	50.000	50.000	50.000
	Fysiek domein: veiligheid en openbare orde				
59	Investeren in zichtbaar toezicht en gerichte handhaving, waarbij de APV een middel is en niet het doel	0	0	0	0
60	Bij de uitwerking van het integraal veiligheidsbeleid aangeven welke concrete inzet dit vraagt	80.000	80.000	80.000	80.000
61	Optreden tegen overtredingen die de leefbaarheid in de kernen aantasten	0	0	0	0
62	Betere verkeershandhaving door de politie in de kernen	0	0	0	0
63	Periodieke voortgangsinformatie over handhaving naar de raad	0	0	0	0
64	Openbare verlichting: veiligheid inwoners is leidend en kwaliteit op het gebied van natuur en duurzaamheid is volgend	50.000	50.000	50.000	50.000
65	Openbare verlichting: uitvoering motie sociale veiligheid	57.000	0	0	0
66	Openbare verlichting: geen app waarmee de openbare verlichting wordt aangestuurd	0	0	0	0
	Financiën				
67	Structureel meerjarig sluitende begroting, waarbij reserves niet meer worden gebruikt om structurele lasten te dekken	0	0	0	0
68	Solvabiliteitspercentage: andere berekeningswijze	0	0	0	0
69	Solvabiliteitspercentage: toegroeien naar 30%	0	0	0	0
70	Standaard vervangingsinvesteringen meenemen in de lijst met investeringskredieten	0	0	0	0
71	Investeringskredieten jaarlijks bijstelling op basis van de inflatie 2027	31.668	41.034	66.864	69.489
72	Lokale belastingen en retributies niet meer laten stijgen dan met een inflatiecorrectie	0	0	0	0
	TOTAAL	1.352.613	1.156.779	1.148.962	1.271.446

“Beleidsarme” begroting

Inmiddels hebben we van het college een “beleidsarme” begroting ontvangen. Hierin zijn bovenstaande afspraken uit het coalitieakkoord nog niet verwerkt. De afgelopen weken hebben de coalitiefracties bepaald op welke wijze het coalitieakkoord ook daadwerkelijk verwerkt zou kunnen worden in de gemeentelijke begroting. De financiële paragraaf bij het coalitieakkoord was daarbij het vertrekpunt. Daarnaast hebben wij om input gevraagd aan de fracties van PRO en D66. Van die mogelijkheid heeft de fractie van D66 gebruikt gemaakt. Tot slot hebben wij geluisterd naar de inbreng van de verschillende partijen tijdens de oordeelsvormende vergadering van de gemeenteraad op 1 oktober 2026.

In het vervolg van dit document geven wij de uitkomsten van onze gesprekken. Wij verzoeken het college om deze te gebruiken bij het opstellen van een nota van wijziging, zodat een aangepaste begroting tot stand komt waarin de afspraken van het coalitieakkoord zijn verwerkt.

	Bedragen in euro's	2027	2028	2029	2030
	SUBTOTAAL: COALITIEAKKOORD	-1.352.613	-1.156.779	-1.148.962	-1.271.446
73	Saldi beleidsarme begroting 2027 d.d. 15 september 2026	953.000	533.000	335.000	841.000
74	Bibliotheek	-150.000	-150.000	0	0
75	Lokale heffingen stijgen niet meer dan inflatie	-220.410	-220.410	-220.410	-220.410
	TOTAAL OP TE LOSSEN	-770.023	-994.189	-1.034.372	-650.856
76	Bezuiniging van 5 fte op de formatie	450.000	450.000	450.000	450.000
77	Nullijn welzijnssubsidies	27.000	54.000	81.000	108.000
78	Duurzaamheidsfonds van 2028 naar 2027 (punt 31)	-220.000	220.000	0	0
79	Verlaging bedrag uitvoering blauwe zone binnenstad Monnickendam (punten 53 t/m 57)	75.000	0	0	0
80	Incidentele meevallers Oekraïnegelden	400.000	200.000	0	0
81	Halvering kosten uitvoering punten 6 t/m 8	49.200	49.200	49.200	49.200
82	Taakstellende bezuigiging op de welzijnssubsidies	0	50.000	50.000	50.000
		11.177	29.011	-404.172	6.344

Toelichting

De “beleidsarme” begroting 2027-2030 sluit met positieve saldi (punt 73). In deze begroting is nog niet meegenomen de extra bijdrage aan de bibliotheek van € 150.000. Daarom moet dit bedrag aan lasten worden bijgeraamd voor de jaren 2027 en 2028 (punt 74). Ook gaat het college in de begroting nog uit van een stijging van de rioolheffing met meer dan inflatie. Inwoners hebben de afgelopen jaren al veel belastingverhoging gekregen. Zij worden nu ontzien. Dit is in lijn met het coalitieakkoord. Daarom moet ook nog een bedrag van € 220.410 structureel worden afgeraamd aan te ontvangen rioolheffing (punt 75).

Aanvullende maatregelen
Om de begroting structureel sluitend te krijgen, stellen wij de volgende maatregelen voor:

- punt 76: een taakstellende bezuiniging van 5 fte op de formatie;
- punt 77: een nullijn voor de welzijnssubsidies: de komende vier jaar geen verhoging van de subsidies in verband met de inflatie;
- punt 78: een verschuiving van het bedrag van het duurzaamheidsfonds van 2028 naar 2027;
- punt 79: meer dan de helft terugbrengen van de kosten voor de uitvoering van de maatregelen rondom de blauwe zone in de binnenstad van Monnickendam;
- punt 80: meevallers Oekraïnegelden: de afgelopen jaren bleek onze gemeente aanzienlijk meer geld te ontvangen van de rijksoverheid in verband met de opvang van Oekraïense ontheemden dan dat wij aan kosten maakten. Naar verwachting zal dat ook voor 2026 en 2027 gelden. Voorgesteld wordt een deel van dit bedrag reeds nu als opbrengt in de begroting mee te nemen;
- punt 81: in het coalitieakkoord zijn enkele maatregelen voorgesteld in het sociaal domein (punt 6 t/m 8). Voor de uitvoering hiervan werd uitgegaan van een uitbreiding van de formatie met 1,2 fte op basis van schaal 8. Deze uitbreiding brengen wij terug tot de helft.
- punt 82: de coalitiepartijen stellen een taakstelende bezuiniging voor op de welzijnssubsidies van € 50.000 met ingang van 2028.

We hebben ervoor gekozen om iedereen bij te laten dragen aan een sluitend begroting. De gemeente bezuinigt, van maatschappelijke partners wordt een faire bijdrage gevraagd door welzijnssubsidies beperkt te verlagen. Inwoners worden ontzien; zij hebben voorgaande jaren al veel belastingverhoging gekregen.

Financiële weerbaarheid
Er is echter meer nodig voor de toekomstige financiële weerbaarheid van de gemeente. Waterland kent namelijk een ambitieus investeringsprogramma met onder meer investeringen ten behoeve van onderwijshuisvesting, een nieuwe sporthal, het behoud van het zwembad, de toekomstbestendigheid van sportpark Markgouw en alle beheeplannen voor de openbare ruimte. Dat investeringsprogramma heeft gevolgen voor de financiële positie van de gemeente en de ontwikkeling van de solvabiliteit. In dat kader is het wenselijk als we de verschillende investeringen in samenhang kunnen beoordelen.

Daarom verzoeken wij het college om in de voorjaarsnota 2027 een integraal beeld te geven van:

- het totale investeringsprogramma van de gemeente, inclusief de mogelijkheden om investeringen te faseren, aan te passen of in de tijd te verschuiven;
- de ruimtelijke, functionele, maatschappelijke en financiële mogelijkheden van renovatie van spothal ’t Spil naast het scenario van nieuwbouw;
- de keuzes die nodig zijn om de ambities waar te maken en tegelijkertijd de financiële positie en de solvabiliteit te versterken.

Ook vragen wij het college om te inventariseren welke maatregelen kunnen bijdragen in het mogelijk maken om ambities te realiseren en de financiële weerbaarheid van de gemeente te versterken, zoals bijvoorbeeld een (gedeeltelijk) andere afschrijvingsmethode, een versnelde afbouw van kapitaallastenreserves en andere interventies.

Aan de hand van dit integrale beeld kan de raad bij de behandeling van de voorjaarsnota 2027 in samenhang keuzes maken. Daarbij gaat het wat ons betreft niet alleen over wat financieel kán, maar ook over wat maatschappelijk gewenst en verantwoord is. Deze keuzes zijn vervolgens de basis voor de begroting 2028-2031.

Fractie VVD Waterland

Fractie CDA Waterland

Fractie WaterlandNatuurlijk